

Svećenik - celebs

“Onaj koji Boga ljubi i koga Bog ljubi - ne stari nikada.
On u sebi nosi onoga koji je mlađi od svijeta”.
sv. Augustin

Prva stranica Svetoga pisma uči nas kako je Bog stvorio čovjeka - muško i žensko - na svoju sliku i priliku (usp. Post 1,27). Muško i žensko zajedno Božja su slika i prilika. U temelju te “upriličenosti” Bogu jest ljubav, jer je Bog sam u sebi otajstvo ljubavi (usp. 1 Iv 4,8). Muškarac je slika Božja u svojoj muškosti. On predstavlja Božju ljubav ukoliko je ona snaga, jakost i vjernost. Sveto pismo izražava taj vid Božje ljubavi riječju *emet*. Bog je čvrst, vjeran, istinit. *Vulgata* prevodi *emet* s *veritas*. Bog je istinit! Muškarac je slika tog Božjeg *emeta*. I žena je u svojoj ženstvenosti slika Božje ljubavi. No ona ukazuje više na Njegovu dobrotu i nježnost. Žena je slika Božje brižljivosti. Stari zavjet taj vid Božjeg očitovanja naziva *hesed*, što *Vulgata* prevodi s *miseriordia* - ljubav, milosrđe. Bog je istovremeno i *emet* i *hesed*, *veritas* i *miseriordia*, *vjernost* i *ljubav*. On je to u jednoj jedinjoj, božanskoj naravi. Dobrota i snaga, ljubav i vjernost u Njemu se poistovjećuju na način koji nadilazi ljudsko shvaćanje. Oni su jedno te isto! Naše pak iskustvo poznaje *nježnost* i *snagu* kao suprotstavljene, oprečne stvarnosti. No, to je i shvatljivo jer mi poznajemo Božju ljubav samo prema dvojnosti spolova gdje je ta ljubav kao prepolovljena.

Bog stvaranjem reproducira svoju sliku u čovjeku. Stoga kada stvara, za cjelovitog čovjeka potrebna mu je dvostruka slika od kojih jedna drugu nadopunjuje: muškarac i žena. Punina Božje ljubavi daje se i oživljuje u obje zajedno. Zajedno sjedinjene, upućene jedna na drugu postaju očitovanje snažne Božje ljubavi. Tek zajedno, sjedinjeni bivaju plodni kao što je plodan Bog u svojoj ljubavi. U samoći svoga seksualnog bića muškarac i žena ostaju nedovršeni. U dubini svoga bića (srcu) oni nesvjesno nose drugi dio Božje slike, koji je ustvari otvorenost prema drugome spolu, poziv i čežnja da se preko sjedinjenja s osobom drugoga spola ostvari cjelovita slika Božja u čovjeku. Svaki muškarac, kaže nam suvremena psihologija (C. G. Jung) nosi u sebi ženski pol (anima), a žena muški (animus). Ovaj nesvjesni pol čovjek (muškarac i žena) nose kao otvorenost i želju, kao mogućnost prepoznavanja drugoga spola i mogućnost da ga drugi spol upozna pa da tako postane svjestan cjeline slike Božje u sebi.

Čovjek, po naravi stvari, nalazi svoju ravnotežu i mir u povezanosti s drugim spolom koji je njegova druga “polovica” slike Božje. Muškarcu je potrebna nježnost i ljubav, a ženi snaga i pouzdanje. Darivajući sebe drugome te primajući na uzdarje drugoga muškarac i žena se uzdižu do samoga Boga i to preko one “polovice” slike Božje u drugome. Njih dvoje postaju jedno: jedno tijelo i jedna duša. Postaju cjelovita slika Božja. Ovaj način življenja spolnosti kao otvorenost i darivanje osobi drugoga spola čovjeku je naravna.

No, postoji i drugi način življenja vlastite spolnosti, naime spolna uzdržljivost poradi većega dobra. U kršćanskoj perspektivi najveće dobro je Isus krist i njegovo kraljevstvo. Svaki oblik spolne uzdržljivosti čini raspoloživim snage koje su inače mobilizirane u redovitom bračnom životu. Uzdržljivošću poradi kraljevstva Božjega čovjek postaje znak nečega novoga, znak ljubavi najveće vrijednosti. Naravno, da to ne mogu učiniti svi, nego samo oni kojima je dano!

Govor o osobama koje “poradi kraljevstva Božjega” izabiru život u celibatu i posvećenom djevičanstvu polazi od Isusa, koji je prigrlio i živio na taj način. Isus, Druga božanska osoba, postao je čovjek, ali čovjek-muškarac što je u čitavoj stvari jako bitno. Naime, ako se je Bog trebao utjeloviti, tada je trebao postati čovjekom-muškarcem, uzeti muški spol. Muškarac je znak Božje ljubavi koja djeluje, koja čini, koja spasava. On je slika

Božje aktivnosti, pokreta, izlaska iz sebe sama i predanja drugome. Žena je, naprotiv, slika čovječanstva kojeg Bog želi spasiti, slika koja upućuje na mirovanje, pasivnost, smirenje, primanje. Isus, Bog koji postaje čovjekom da bi djelovao, da bi spasavao trebao je dakle postati čovjekom. Muški je spol nosio u sebi kao unaprijed određeno, duboko otajstvo svoga bića: On je slika Očeve vjerne i snažne ljubavi prema ljudima; ljubavi koja djeluje, čini, spasava.

Ovdje se vrijednost Isusove muškosti ispunja, jer je doprla do svoje punine. Isus upravo zbog ove ispunjenosti nije mogao sklopiti ženidbu s jednom ženom. Za njega to nije bilo potrebno niti je imalo smisla. Običan čovjek ženidbom "nadopunja" Božju sliku koju nosi u sebi. Isus je, naprotiv, savršena slika Boga nevidljivoga (usp. Kol 1,15). U otajstvu vlastitog bića Isus, Bogočovjek, je već primio mnogo više nego mu ženidba s nekom ženom može dati. On je Onaj koji daje smisao i značenje svim ljudskim ženidbama. U njemu bijaše punina Božje ljubavi, Božja nježnost i njegova snaga, jer je on sam Bog. Potom, u svojoj dvostrukoj naravi Boga-čovjeka, Isus je bio nenadmašiva ženidba, savršeno osobno zajedništvo između Boga otkupitelja i otkupljenoga čovječanstva. U svom božanstvu dokinuo je svaku napetost i neispunjenost kako u svojoj osjećajnosti tako i u svojoj spolnosti. Njegova je ljubav već ispunjena i zadovoljena dublje i šire nego bi to mogla biti i u jednoj ženidbi. Zato Isusu nije bila niti potrebna niti moguća nikakva ženidba ni bračni odnos s osobama drugoga spola.

On je trebao ostati djevac, celibatarac! U njegovu su celibatu sav svjesni i nesvjesni spolni dinamizam, muški i ženski pol stavljeni u službu duhovne stvarnosti koja je u njemu i koju je došao živjeti i svjedočiti. U Isusu vidimo kako spolna uzdržljivost može izraziti najdublje stvarnosti jedne osobe.

Slično se događa i kod osobe koja izabere život u celibatu ili posvećenom djevičanstvu, dakako samo na nižoj razini. U životu osobe koja prigrlji život u celibatu, u njenu spolnom dinamizmu događa se nešto što će izgraditi njegovu osobnost te pomoći odnosu te osobe s Isusom. Kad to ne bi bilo tako celibat bi bio veliki rizik te bi bio nemoguć. Svećenički celibat ne bi bio moguć da Isus nije živio kao celibatarac, da svojim životom u celibatu nije utemeljio mogućnost ostvarenja života po celibatu i za one koji njega budu nasljeđovali. No, to je onih kojima je dano, tj. onih koje On pozove na takav oblik života. Svećenički celibat također treba postati znak da je novo stvorenje započelo, da je Bog postao blizak čovjeku. Izabrati život u celibatu znači posvjedočiti da Božja ljubav u tom životu ima primat, da ona stvara sve novo, novog čovjeka i novi, budući svijet koji je već započeo. Život u celibatu poradi Isusa i njegova kraljevstva pretpostavlja stvarnu sposobnost ljubavi. Celibat ne smije biti бесплодан, sterilan, nego plodan i bogat. Upravo po celibatu mogu se ostvariti svi potencijali ljubavi koji se nalaze u čovjeku, pozvanu da ljubi i da se dariva. Ta ljubav nikoga ne isključuje, sve prihvaća, svima se dariva. Celibat umnaža i proširuje ljubav koju čovjek nosi u sebi: umjesto da se preda jednoj osobi i da je ljubi, celibat omogućava osobi da ljubi mnoštvo osoba, čak čitavo čovječanstvo (to je razlog zašto i danas postoje misionari u zemljama Trećega svijeta!)

No, celibat ne samo da umnaža i proširuje ljudsku ljubav prema drugima, prema van, nego je i produbljuje prema unutra, prema samome čovjeku. Naime, osoba koja se odriče zadovoljavanja svoje potrebe za osobom drugoga spola, mora pronaći drugi put kako bi postigla nutarnju uravnoteženost. Mora pronaći drugi put koji će je dovesti do mira u drugom spolnom polu kojeg i nesvjesno nosi u sebi. Odričući se izražavanja tog pola na izvanjski način u spolnom činu, u najdubljoj se intimi celibatarca oslobađaju duhovne vrijednosti. Tu, u dubini ljudskog srca, u jezgri našega bića, Bog je već prisutan sa svojim Duhom, u svojoj nadspolnoj dvojnosti, daleko iznad muškarca i žene. On koji je ujedno i nježnost i snaga i koji je postao savršenim čovjekom, ne prestajući biti Bogom. Ono što kod bračnih partnera "proizvodi" međusobno darivanje, naime cjelovitu sliku Božju (dvoje postaju jedno tijelo i

jedna duša!), kod celibatarca, na još dubljem nivou, stvara sam Bog, odnosno darivanje Bogočovjeka. On koji poziva celibatarca da Ga nasljeđuje dariva mu se i zahtjeva uzdarje. U posvemašnjem predanu sebe Njemu, Bogočovjeku, celibatarčevo srce nalazi svoje smirenje i svoju ravnotežu. Celibat nas tako upućuje na nutarnji drugi pol našega afektivnog i spolnog života i na konačno na samoga Boga, sa svim muškim i ženskim komponentama svoje ljubavi. Bez Isusa i odnosa s Njim nema celibata!

Celibat stoga vodi dubokoj molitvi, na njoj se temelji i od nje živi. U svojoj muškosti čovjek je slika Oca koji se daje svome Sinu. On je također i slika Sina koji ljubi čovječanstvo i spašava ga po svojoj smrti. U svome srcu, osluškujući poticaje Duha, svećenik celebs se sjedinjuje i nalazi mir s drugom polovicom slike Božje u sebi. On je u sebi integrira i živi od nje u neprestanoj molitvi. Naravno, uvijek otvoren prema van, prema zajednici kojoj je poslan i pozvan služiti. Upravo u kontekstu darivanja i ostvarivanja po služenju, celibat nalazi svoj puni smisao.

Svećenički celibat, osobito celibat svećenika pastoralaca, nema tek jednostavno eshatološki smisao, kao svjedočanstvo kraljevstva koje dolazi niti predstavlja tek jednu funkcionalnost u crkvenim strukturama. Ovo posljednje tumačenje je osiromašenje vrijednosti celibata i teško bi se, na ovome zasnovan, mogao održati. Obzirom na eshatološku dimanziju, svećenički celibat ne proizlazi iz odvajanja od svijeta, nego naprotiv iz dubine odnosa s ljudima, "sa svijetom". Upravo po služenju ljudima svećenik će ostvariti svoju sposobnost da ljubi i da se daruje. Duhovnost svećenika pastoralca stoga se ne može nadahnjivati idealima monaške duhovnosti. Stvarnost u pitanju (kraljevstvo Božje) je ista, ali je intencionalnost drugačija. Svećenik pastoralac će vlastiti celibat živjeti u radosti tek po posvemašnjem uranjanju u zajednicu kojoj je pozvan i poslan služiti, po darivanju i izgradnji bogatih međuljudskih odnosa te razvijajući vlastitu afektivnost i brojne prijateljske odnose što će mu donijeti puno radosti i zadovoljstva.